

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 168

Vuoden 2022 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat (kehittämiskokousasia)

TRE:511/02.02.01/2021

Valmistelija / lisätiedot:

Reija Linnamaa, Jukka Männikkö

Valmistelijan yhteystiedot

Strategiajohtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610 ja talousjohtaja Jukka Männikkö, puh. 050 576 7539, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Vuoden 2022 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat -aineisto merkitään tiedoksi.

Vuoden 2022 talousarvion valmistelua jatketaan toiminnan ja talouden lähtökohdat 2022 -aineiston pohjalta.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden strategiajohtaja Reija Linnamaalle, talousjohtaja Jukka Männikölle, johtaja Taru Kuosmaselle, johtaja Mikko Nurmiselle, johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Lauri Savisaarelle, henkilöstöjohtaja Niina Pietikäiselle sekä strategiapäällikkö Nina Mustikkamäelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Perustelut

Vuoden 2022 toiminnan ja talouden suunnittelun sekä uuden strategian ja pormestariohjelman valmistelun tueksi on laadittu aineisto, joka sisältää strategian toteumatilanteen, nostoja toimintaympäristön muutoksista, talouden lähtökohdista ja henkilöstöstä sekä lautakuntien näkymistä seuraavaan vuoteen. Aineistossa esitetään myös palvelualueiden ja konsernihallinnon vuoden 2022 suunnittelua ohjaavat painotukset, joiden pohjalta jatketaan vuoden 2022 talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelua osana uuden strategian valmistelua. Talousarvion valmistelua ja strategiatyötä tehdään samanaikaisesti, mikä mahdollistaa kootun aineiston monipuolisen hyödyntämisen.

Strategian toteumatilanne ja toimintaympäristön muutokset

Vuosi 2021 on Tampereen strategian Tampere - Sinulle paras viimeinen toteutusvuosi. Vuoden 2021 aikana laaditaan uusi strategia mahdollisen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

pormestariohjelman pohjalta. Aineistossa on arvioitu Tampere - Sinulle paras -strategian toteutumista strategian neljässä painopisteessä strategiamittareiden valtuustokauden kehityskulkujen valossa.

Toimintaympäristöä tarkastellaan aineistossa väestön, asuntotuotannon, hyvinvoinnin, turvallisuusympäristön, työmarkkinoiden ja aluetalouden sekä ilmaston ja ympäristön näkökulmista.

Tampereen kaupungin strateginen väestönkasvutavoite on noin 1,4 prosenttia vuodessa. Koronapandemiasta huolimatta Tampereen väestömäärä kasvoi 1,2 prosenttia vuoden 2020 aikana. Tilastokeskuksen mukaan Tampereella oli vuoden 2020 lopussa 241 009 asukasta.

Asuntotuotanto on pysynyt viime vuosina Tampereella poikkeuksellisen korkealla tasolla. Vuonna 2020 valmistui yhteensä 3867 asuntoa, joka on 255 asuntoa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Asuntotuotanto on keskittynyt voimakkaasti kerrostaloasuntoihin sekä yksiöihin ja kaksioihin, jotka muodostavat 76 % kaikista valmistuneista asunnoista vuonna 2020.

Väestöryhmien välillä on hyvinvointieroja elinoloissa, terveydessä ja koetussa hyvinvoinnissa, jotka vaihtelevat mm. sosioekonomisen aseman, pääasiallisen toiminnan sekä sukupuolen mukaan. Köyhien eli pienituloisten osuus kotitalouksista on Tampereella edelleen suurempi kuin koko maassa keskimäärin ja osuus on ollut viime vuodet kasvussa. Myös lapsiköyhyys on Tampereella yleisempää kuin koko maassa keskimäärin. Perheiden taloudelliset vaikeudet ovat kasvaneet korona-aikana ja vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti yhden huoltajan perheisiin, matalatuloisiin perheisiin sekä perheisiin, joilla on ollut tuen tarvetta jo ennen pandemiaa.

Koronapandemia on vaikuttanut monin tavoin työmarkkinoihin ja aluetalouteen. Työttömyysaste kasvoi vuoden 2020 aikana 3,7 prosenttiyksikköä (koko maassa 4,0 %-yks.). Koko vuoden 2020 työttömyysasteeksi muodostui Tampereella 15,6 prosenttia. Työttömyys koetteli Tamperetta kuusikkokunnista eniten vuosikeskiarvolla 2020 tarkasteltuna. Alkuvuonna 2021 Tampereen asema sekä kuutoskaupunkien että C21-kaupunkien vertailussa kohentuivat. Työttömyysaste oli helmikuussa kuutoskaupungeista toiseksi matalin.

Tampere tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen toteutuminen vaatii edelleen toimenpiteitä. Kaupungin merkittävimmät päästölähteet ovat rakennuslämmitys, liikenne ja sähkönkulutus.

Talouden lähtökohdat ja henkilöstö

Koronakriisillä on ollut suuria vaikutuksia julkiseen talouteen. Koronapandemian seurauksena valtion talous kiristyi vuonna 2020, mutta valtion kuntatalouteen kohdistamien tukipakettien seurauksena kuntien talous kehittyi yllättävän myönteisesti.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Koronakriisin euromääräisiä vaikutuksia kuntatalouteen on mahdotonta arvioida täsmällisesti tilanteessa, jossa pandemian ja siitä johtuvien rajoitustoimien kestoja ja laajuutta ei tiedetä.

Koronakriisi on edelleen kesken eikä sen loppulaskua tiedetä. Kuntien meno- ja investointitarpeet ovat tällä hetkellä kovassa kasvussa väestön ikääntymisen ja korjausvelan vuoksi. Lisäksi tulevina vuosina on hoidettava koronan aikana syntynyt palvelu- ja hoitovelka. Tulevissa elpymisohjelmissa on sovittava nykyistä vahvemmin yhteen myös kuntien omat investoinnit ja toimien alueellinen ulottuvuus.

Kuntatalouden rakenteellisia ongelmia ei ratkota kertaluonteisilla koronatuilla. On tärkeää, että uuden valtuustokauden alkaessa tämä tosiasia pidetään mielessä

Kaupungin vuoden 2021 alkuperäinen talousarvio oli 16,9 milj. euroa alijäämäinen. Koronapandemia vaikuttaa kuluvan vuoden toimintatuloihin ja toimintamenoihin ja arviot tarkentuvat vuoden aikana. Maaliskuun talouskatsauksessa vuoden tulosenuste päättyi 31,3 milj. euroa alijäämäiseen tulokseen. Verotulojen ja toimintakatteen ja myös tulosenusteen kehityksen osalta on hyvin mahdollista, että ne toteutuvat ensimmäisiä arvioita parempana.

Taloussuunnitelmakauden tavoitteena on mitoittaa menojen kasvu verorahoituksen kasvua pienemmäksi ja saavuttaa vähintään 0-tulos. Tavoitteen saavuttaminen mahdollistaa vain äärimmäisen matalan toimintamenojen kasvun ja verorahoituksen tulee kehittyä suotuisasti. Palvelujen laajentamiseen ei ole taloudellisia mahdollisuuksia, joten niitä ei pidä esittää vuoden 2022 talousarviovalmistelussa. Poikkeustilanteen aikaisia toimintatapoja tulee mahdollisimman paljon hyödyntää pysyvästi.

Valtuuston hyväksymä taloussuunnitelmakauden investointitaso on korkea ja erityisesti suhteessa vuosikatteeseen. Vuosille 2022-2025 suunniteltu vuotuinen keskimääräinen investointitaso on korkea, 240 milj. euroa. Talousarviovalmistelussa on tavoiteltava vuosikatteen tason nostamista suhteessa investointeihin.

Panostukset työhyvinvoinnin ja esimiestyön kehittämiseen ja työntekijäkokemuksen parantamiseen tuottavat tulosta. Kunta10 kokonaistulokset olivat mittaushistorian parhaat, esimiesarviointin tulokset ovat nousseet ja työntekijäkokemuskyselyn tulokset ovat parantuneet. Pitkittynyt koronatilanne on vaikuttanut henkilöstön hyvinvointiin. Etätyö on toisaalta lisännyt tyytyväisyyttä, mutta asiakastyössä korostuvat jaksamiseen liittyvät ongelmat aikaisempaa enemmän.

Lautakuntien näkymiä vuoteen 2022

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisessa toiminnassa korostuvat ikääntyvän väestön osalta toimintakyvyn ylläpitäminen ja kotona asumisen tukeminen sekä asumispalveluiden henkilöstötarve ja rekrytointihaasteet. Perusterveydenhuollossa ja sairaalapalveluissa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

painopisteenä on palveluiden turvaaminen koronapandemian aikana ja varautuminen koronan jälkeiseen aikaan. Myös psykososiaalisessa tuessa korostuu palvelujen kasvavaan tarpeeseen vastaaminen. Lapsiperheiden ja nuorten osalta haasteena on turvata lapsiperheiden oikea-aikainen tuki ja peruspalvelujen kattavuus. Organisaation toimintakyvyn näkökulmasta sosiaali- ja terveystaloudissa korostuu tarve palvelujen järjestämisen tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen sekä henkilöstön hyvinvoinnin vahvistamiseen ja saatavuuden turvaamiseen.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnassa korostuu hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen. Erityisesti koronapandemialla on ollut merkittäviä vaikutuksia ihmisten mielekkään vapaa-ajan, liikkumisen, opiskelun ja asioinnin toteutumiseen. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa pyritään yhdenvertaisuuden ja osallisuuden vahvistamiseen sekä yhteisölliseen ja yksilölliseen tukeen. Myös toimintaa ja palveluprosesseja uudistetaan. Perusopetuksessa korostuu yhteisöllisen ja yksilöllisen tuen vahvistamisen lisäksi oppimisen digitalisaatio, jonka tarvetta koronapandemia on edelleen vahvistanut. Lisäksi lautakunnan alaisessa toiminnassa korostuvat lasten ja nuorten hyvinvointierojen kaventaminen, kulttuurihyvinvoinnin vahvistaminen sekä kolmannen sektorin toimintamahdollisuuksien edistäminen.

Elinvoima- ja osaamislautakunnassa korostuu toimet yritystoiminnan, ekosysteemien ja investointien vahvistamiseksi. Koronapandemialla on ollut merkittäviä vaikutuksia matkailu- ja tapahtumatalouteen. Vuonna 2022 korostuvat toimet edellä mainittujen alojen elpymiseksi. Osaavan työvoiman ja työllisyyden osalta on käynnistynyt työllisyyden kuntakokeilu. Toisen asteen koulutuksessa korostuvat 1.8.2021 voimaan tuleva lukiolaki ja uusi opetussuunnitelma sekä oppivelvollisuuden ja koulutuksen maksuttomuuden laajentaminen lukuvuodesta 2021 alkaen. Asunto- ja kiinteistölautakunnassa korostuu edelleen kaupungin kasvu ja sen tuomiin haasteisiin vastaaminen.

Yhdyskuntalautakunnassa ja kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnassa korostuvat muun muassa joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen kokonaisuutena, kaupungin kokonaispäästöjen vähentämiseen vastaaminen, kaupungin kasvun suuntaaminen sekä kaupunkiympäristön laadun parantaminen.

Tiedoksi

Reija Linnamaa, Jukka Männikkö, Nina Mustikkamäki, Vesa-Matti Kangas, Niina Pietikäinen, Marju Leinonen, Taru Kuosmanen, Lauri Savisaari, Teppo Rantanen, Mikko Nurminen

Liitteet

1 Vuoden 2022 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 4.5.2021 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 3.5.2021.

Tampere
03.05.2021

Elina Nikkilä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§168

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)